

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 31 päivänä maaliskuuta 1989 ähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 38 aiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Liikevaihtoverolain 16 §:n (945/82) 1 momentin mukaan liikevaihtoveron määrä on 16 prosenttia myynnin verotusarvosta. Tavaranaahantuonnissa, jossa vero lasketaan tavarana liikevaihtoverottomasta arvosta, liikevaihtovero on 19,05 prosenttia tullausarvosta.

Hallitus on 17 päivänä maaliskuuta 1989 toteuttanut revalvaattioratkaisun, jonka tarkoituksena on hidastaa inflaatiokehitystä ja edesauttaa osaltaan taloudellisen kehityksen tasapainottumista. Revalvaatiosta aiheutuvan kulutusmahdollisuuksien kasvun vähentämiseksi hallitus ehdottaa liikevaihtoveroa korotettavaksi puolella prosenttiyksiköllä. Liikevaihtoveron korotus olisi voimassa 1 päivästä

kesäkuuta 1989 alkaen 30 päivään marraskuuta 1989.

Lakiehdotuksen mukaan veron määrä olisi siten 16,5 prosenttia myynnin verotusarvosta. Tavaranaahantuonnissa liikevaihtovero olisi 19,76 prosenttia maahantuodun tavarana tullausarvosta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1989

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen (osittain), äsenet E. Aho, Ajo (osittain), Hokkanen, Hämäläinen (osittain), Järvenpää (osittain), Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Maijala, Malm,

Mattila (osittain), Pekkarinen, Ranta, Rusanen (osittain), Sasi, Savolainen, Tenhiälä ja Viljanen (osittain) sekä varajäsenet Ahonen (osittain), Renlund (osittain), Seppänen, Tiuri (osittain), Valli ja Vihriälä (osittain).

Vastalauseita

I

Löysää rahaa, joka lisää kulutuskysyntää revalvaation vaikutuksesta, voidaan vetää pois markkinoilta. Siihen tarkoitukseen pitäisi kuitenkin käyttää muunlaisia välillisiä veroja kuin liikevaihtoveroa. Esimerkkejä mainitunlaisista veroista sisältyy lakialoitteeseen n:o 24.

Haluamme jättää hallituksen tehtäväksi sen selvittämisen, mikä niistä tai muista vastaavista veroista olisi talouspolitiisesti ja muutoinkin perusteltu.

Verotusta pitäisi kehittää yleisesti resurssi- ja häittaverotuksen suuntaan muutoinkin eikä vain tämän revalvaatoratkaisun yhteydessä.

Näin syntyvän verokertymän kasvua tulee sitten käyttää liikevaihtoveron alentamiseen niin, että välttämättömyystavaroiden ja ympäristöystävällisten hyödykkeiden verotus kevenee. Se olisi perusteltua sekä sosiaalisesti että ympäristönsuojelullisesti.

Liikevaihtoveron korottaminen ei ole oikea ratkaisu, sillä se ei erottele haitaketta hyödykkeestä eikä tarpeellista välttämättömästä. Kun liikevaihtovero lisäksi kohdistuu erityisen an-

karasti pienituloisiin (esimerkiksi monet eläkeläiset) ja suurimenoisiin (esimerkiksi kaikki lapsiperheet) kansalaisiin, sen tilapäistäkään korotusta ei voida hyväksyä. Vaikka esityksellä onkin samalaisia tuleroja lisääviä vaikutuksia kuin punamustahallituksen muullakin veropolitiikalla ja vaikka se siinä mielessä on "linjakas", hallituksen esitys olisi pitänyt hylätä.

Ehdotammekin,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin ja
että mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:*

"Valiokunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle liikevaihtoveron korottamisen sijasta pikaisesti esityksen siitä, miten revalvaation lisäämään kulutuskysyntään vaikutettaisiin siirtämällä verotuksen painopistettä häit- ja resurssiverotuksen suuntaan turhakkeiden ja haitakkeiden verollepanolla."

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1989

Esko Seppänen

Timo Laaksonen

II

Hallituksen taannoinen päätös revalvoida markka osoittaa talouspolitiikan ajautuneen tasapainovaikeuksiin. Vaihrotasevajeen arvioitu kasvu lähemmäs 20 mrd mk:aan ja inflaation nouseminen ratkaisevasti kilpailijamaitamme korkeammaksi vaativatkin pikaisesti talouden tervehdyttämishojelman laatimista ja siihen sitoutumista.

Hallituksen revalvaation jälkihoitopaketti sisältää kuitenkin pari yksittäistä talouspolittista toimenpidettä, jotka nekin ovat vääriä. Toinen näistä toimista on lvv:n väliaikainen korottaminen 0,5 prosenttiyksiköllä.

Keskustan eduskuntaryhmä pitää periaatteessa hyväksyttävänä verotuksen painopisteen vähäistä siirtämistä kulutuksen, erityisesti ympäristöä rasittavan kulutuksen suuntaan. Yksittäisenä toimenpiteenä ja esitetyllä tavalla lvv:n korotus ei kuitenkaan ole mielestämme perusteltu.

Lvv:n korotus kohdistuu suhteellisesti rankimmin samoihin väestöryhmiin, joihin myös hallituksen verouudistus ja revalvaation seurauksena tapahtuva korkotason nousu sattuvat kipeimmin. Erityisesti pieni- ja keskituloiset, asuntovelalliset lapsiperheet menettävät verouudistuksessa ja lainakorkojen nousun vuoksi. Ja juuri samoihin lapsiperheisiin kohdistuisi merkittävästi myös lvv:n korotus.

Jos hallitus olisi ollut valmis korjaamaan verouudistuksen epäkohdat yleensä ja erityisesti mainituilta osin, olisi lvv:n korotus kenties ollut hyväksyttävissä. Kun hallitus ei tänä vuonna näin tee, on esitys syytä hylätä.

Lisäksi liikevaihtoverokannan väliaikainen korottaminen on jäykkäliikkeisyytensä vuoksi muutoinkin erittäin huono suhdannepoliittinen väline. Hyvin todennäköistä on, että hintoihin väliaikainen korotus jää lähes täysimääräisenä 30.11.1989 jälkeenkin.

Korotetun lvv-prosentin väliaikainen soveltaminen aiheuttaa myös melkoisen byrokratian lisääntymisen. Lisäksi se johtaa verovelvollisten epäjohtonmukaiseen kohteluun eräissä tapauksissa, mm. ostovähennysten ja kesken-eräisten töiden kohdalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1989

Mauri Pekkari

Jukka Vihriälä

Hannu Tenhiälä

Matti Maijala

Esko Aho

